

158-as számú okiratsomag

Staub malom

Veszprém vármegye vízikönyve a vízikönyv száma XI/24.⁽¹⁾

Összefoglalás

A folyásirány szerint a Bánya-érre épült első malom. Alsó szomszédja az *Elpusztult malom*. Amint alább olvashatjuk, Veszprém vármegye alispánja 1893. márciusában kelt határozatában kimondja, hogy a gróf Eszterházy Móricz által bejelentett, a Bakonyéren, Pápateszér község határában lévő *Staub malom* és a vízhasználati jog tulajdonosa Horváth Román és Márton Ignác. A vízikönyv dokumentumai szerint ez tehát az első, a molnárok(ok) tulajdonába került malom Pápateszéren.

Bár a XI/24 számú vízikönyvi dosszié kevés iratot tartalmaz, alsó szomszédjának, a *Hofstädter malomnak* (XI/23) jóval gazdagabb vízikönyvi dokumentációjából sok mindent megtudunk a *Staub malomról*. Például azt, hogy Istók malomnak is nevezték. A szomszédos *Hofstädter malom* műszaki leírásában és első engedélyének helyszínrajzán a *Staub malom* "Istók" néven, a malomépület 981-es hrsz. a malomtó 982-es hrsz. szám alatt szerepel. A malomépület és a malomtó helye a Török János mérnök által, hiteles telekkönyvi térkép után 1909-ben készített helyszínrajz alapján ma is pontosan beazonosítható. A *Hofstädter malom* második engedélyének helyszínrajza név nélkül, 4496 és 4499 helyrajzi szám alatt jelöli a *Staub malom* helyét. A *Hofstädter malom* első műszaki leírásából tudjuk, hogy a *Staub malomnak* 1902-ben Kósa László és Kósa József volt a tulajdonosa. A második katonai felmérés térképe "Hofstetter M." néven jelöli⁽²⁾.

A vízikönyvet tartalmazó kék dossziét piros vonallal átlósan áthúzták, de - a többi malommal ellentétben - nem erre, hanem az eredeti vízikönyv első oldalára írták rá: VISSZAVONVA 7719/21/1967 szám alatt [B1-1].

Vízikönyv (1893 - 1967)

Az első irat egy táblázatos tartalomjegyzék, címe: Veszprém vármegye vízikönyve 158. számú okiratsomag *Horváth Román és Márton Ignác pápateszéri u.n. Staub malma*. Felsorolja a vízikönyvben elhelyezett dokumentumokat, azok iktatószámát, az elhelyezés dátumát és a mellékletek számát [B1-2].

⁽¹⁾ Székesfehérvári KMH Vízikönyvek, 158 (doboz), 158-as számú okiratsomag, *kézzel ráírva*: Bakonyér (Bánya-ér), Gerence, Cuha

⁽²⁾ http://mapire.staatsarchiv.at/hu/map/mkf_hun/?zoom=15&lat=47.37134&lon=17.75862

A vízikönyv száma	Elhelyezés kelte	Megnevezés	A melléletek száma
XI/24	1893. szept. 4.	Igazoló határozat alisp. 21274/93.	2
		Értesítés 21274/1893	
		Községi bizonyítvány	

A vízikönyv négyoldalas ívének hátoldalán az alispán hivatala így foglalja össze az ügyirat lényegét:

Veszprém vármegye alispánjától

20265/1886

Gróf Esterházy Móricz Pápa-Teszér község határában a ~ folyón levő u. n. Staub malmára nézve, az 1885: XXIII t.cz. 189 §-ában előírtak alapján e helyről 9281/1886 sz. a. kibocsátott hirdetményhez képest, bejelentését törvényszerű intézkedés czéljából beadja.

Az így beérkezett bejelentés az 1885: XXIII t.cz. 190 § ának értelmében Pápa-Teszér községgel illetősége útján azzal közöltetik, hogy ezen bejelentésre nézve az érdekeltek észrevételeiket 30 nap alatt tegyék meg és hogy ezen határidő eltelte után az érdekeltek szabályszerű értesítéséről szóló végbizonyítvány is a beadott észrevételekkel, a bejelentéssel és mellékleteivel együtt hozzám az illetékes hatóság útján minden késedelem nélkül betérjesztessék.

Minderről a bejelentő tulajdonos törvényes meghatalmazottja, a pápai járás főszolgabírája és Pápa-Teszér község ez utóbbi illetékessége útján s a bejelentéssel és mellékleteivel együtt végzésileg értesítettik.

Veszprém, 1886 évi december hó 31-én.

A dokumentumot 106/93 számon, hét évvel később iktatták be a XI/7 számú vízikönyvbe [B1-3].

Községi bizonyítvány (1886)

Az 1886-ban kiállított községi bizonyítványban huszadikként, "Staub" néven felsorolt malom a 254. sorszámon felvett telekjegyzőköny + 1 sorában 981 helyrajzi szám alatt szerepel. A vízikönyvi dossziében található községi bizonyítvány az eredeti dokumentum másolata [B1-3].

Értesítés (1893)

Véghely Dezső királyi tanácsos, alispán 1893 szeptember 4-én kelt, 21274/X. 1893 számú értesítésében közli az érdekeltekkel (a vízikönyv vezetésével megbízott megyei aljegyző, a malom tulajdonosa, Pápa-Teszér község elől-

járósága, a pápai járás főszolgabírája, a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatal), hogy az 6695/93. szám alatt kiadott határozat jogerőre emelkedett, így elrendeli a XI/24-es számú vízikönyv megnyitását. Az értesítést 106/93 számon iktatták a vízikönyvbe [B1-4].

Határozat (1893)

Veszprém vármegye alispánja 6696/1893 számú, 1893. március 21-én kelt határozatában, az I. kerületi m. kir. kultúrmérnöki hivatal 909/892 II sz. a. 1893. március 4-én kelt előterjesztésére hivatkozva kimondja, hogy a gróf Eszterházy Móricz által bejelentett, a Bakonyéren, Pápa - Teszér község határában lévő, *Staub malom* és a vízhasználati jog tulajdonosai Horváth Román és Márton Ignác.

Az 1886 novemberében kiállított községi bizonyítványban és a bejelentés megtörténtét igazoló, ugyanezen év december 31-én keltezett alispáni iratban még gróf Eszterházy Móricz a *Staub malom* tulajdonosa, ám az 1893-ban megnyitott, XI/24 számú vízikönyvben már Horváth Román és Márton Ignác tulajdonosok neve szerepel. Ez tehát az első pápateszéri malom, amelynek vízikönyvében nem gróf Eszterházy Móricz a tulajdonos. A határozatot 106/93 számon iktatták a XI/24-es számú vízikönyvbe [B1-5].

A határozat szövege:

6695/X. 1893

Veszprémvármegye alispánjától.

Az I-ső kerületi m. kir. kultúrmérnöki hivatalnak 1893 évi március hó 4-én 909/892 II. sz. al. kelt előterjesztése a gróf Eszterházy Móricz által bejelentett és jelenleg Horváth Román és Márton Ignác tulajdonát képező, a Bakonyéren Pápa Teszér község határában levő Staub malom vízjogosítványának igazolása tárgyában.

Vízi könyvi szám XI/24.

Határozat

A Horváth Román és Márton Ignác tulajdonát képező, s a Bakonyéren Pápa Teszér község határában lévő ugynevezett Staub malomhoz tartozó vízhasználati jogosítványt az 1885. XXIII. t.cz. 190 §-a alapján alábbi fenntartásokkal ezennel igazolom.

1. Ezen igazolt vízhasználat gyakorlatának feltételeit az 1885. XXIII. t.cz. 192 § értelmében későbbben fogom megállapítani.
2. Ugyanezen alkalommal fogom a vízművekre az esetleges magassági jegyeket is, a földművelésügyi m. kir. minister 66655/1885. számú rendelete értelmében elhelyeztetni.
3. Mindezek megejthetése végett köteles leendő víziműtulajdonos a földművelésügyi m. kir. minister 52255/86 és 64566/88 sz. elvi határozatainak megfelelően a szükséges és szabályszerű műszaki terveket esetleg előforduló panasz, a vízimű átépítése, javítása, vagy az illető vízfolyás víziműveinek együttes rendezése alkalmával intézkedésemre záros határidő alatt saját költségén elkészíttetni és nekem benyújtani.

4. A vízi-könyvbe való bejegyzés iránt ezen határozat jogerőre emelkedése után fogok intézkedni, miről az érdekelteket külön értesíteni fogom.

5. Utasítom a pápai járás főszolgabíróját, hogy jelen határozatomat Pápa Tészér község hirdető tábláján 15 napra kifüggesztesse, szóban forgó vízimű tulajdonosának Horváth Román és Marton Ignácznak és egyéb esetleg ismert érdekelteknek, úgy a bejelentő gróf Esterházy Móricznak vétlevelél mellett kézbesítve, a kihirdetésre vonatkozó vétlevelét a 15 napi hirdetési határidő elmúltával hozzám terjessze fel.

Ezen határozatot egyuttal posta útján vétlevelél mellett az I-ső kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatalnak megküldöm.

Indoklás

Bejelentett vízhasználati jogosítvány igazolandó volt, mert a.) a rávonatkozó bejelentés az 1885. XXIII. t.cz.189. §. illetve a 215680/85 számú (...) 87 §. alapján általam 9281/86 sz. a. kiadott hirdetésben kitűzött határidőn belül 20265/86 sz. a. beadott és ezen beadványhoz Pápa Tészér község előjárósága által 1886 évi november hó 16-án szám nélkül kiállított bizonyítvány, melylyel a 20 éves háborítatlan használat igazolva van, mellékelve lett.

b.) Fenti bejelentés az 1885. XXIII. t. cz. 190 §. értelmében az illető községgel közölve lett 's erre az érdekeltek a 30 napi határidőn belül észrevételeket a beadott községi bizonyítvány értelmében nem tettek.

Kelt Veszprémben 1893. évi március hó 21-én

Véghely Dezső

kir. tanácsos, alispán

Határozat a vízjogi engedély megszüntetéséről (1967)

A vízjogi engedélyt 1967-ben vonták vissza. A határozat tárgyában a *Staub malom* megnevezés mellett Marton János és Horváth Román neve olvasható [B1-6].

[B1-1] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-1.pdf>

[B1-2] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-2.pdf>

[B1-3] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-3.pdf>

[B1-4] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-4.pdf>

[B1-5] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-5.pdf>

[B1-6] <http://motka.gyor.hu/file/atch/85/158-6.pdf>